

Előfizetési ár:

Egész évre	— — —	4 K.
Fél évre	— — —	2 K.
Negyed évre	— — —	1 K.
Egyes szám	— —	20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszereztséggel számított. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ

m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyvedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megújítása iránt mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

A fakeskedelem alakulása. (Fodor Lipót.)

Bulgária erdőgazdasága.

Az átkeresztelés törvénye az állatvilágban. (dr.)

Gazdasági tanácsadó: A fát istápoló karó gyakorlati alkalmazása. (M. K.) — Behordás közben megázott takarmány tápértékéről. — Az olaj eltartása. (Jaczkócs Miklósné.) — A trágya kezelése száj- és körömfájás esetén.

Különfélék: Anglia a madárpusztítás ellen. — Nyugdíjbiztosítás. — A világ csapadékviszonyai. — Időjelzés.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca. A paradicsommadár. (Bársony István.)

A fakeskedelem alakulása.

A fakeskedelem jelenlegi helyzetét nem lehet elég sötét színekkel jellemezni. Az egész vonalon a legnagyobb mérvű üzlettelenség uralkodik, a mely olyan mérveket öltött, a minőkre még a legöregebb emberek sem emlékeznek. A puhafa-üzletben a balkáni háború folyamánként jelentkezett pénzinség minden vállalkozást megbénított; úgy a fővárosban, mint a vidéken az építési tevékenység teljesen szünetel, mert a mai pénzviszonyok mellett a jelzáloglevelek elhelyezése leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik; építési kölcsön nélkül pedig az építési tevékenység teljesen meg van bénítva. Az ipari vállalkozás szintén szenved a rossz gazdasági viszonyok súlya alatt. E téren is jelentékenyen megcsappant a fogyasztás, a mely ez idő szerint csak egy csekély hányadát képezi az ipar rendes fogyasztásának.

Bár jó termésben volt részünk, az őszi üzlet egyáltalában nem felelt meg a várakozásoknak, itt-ott ugyan a kereslet némi megélénkülése volt észlelhető, de általában a helyzet még mindig siralmas. A pénz, minden vállalkozásnak éltető eleme, most is ép oly drága, mint

a balkán háború idejében, és így az üzlet fellendülésére alig lehet számítani.

A fatermelő vállalatokban elhelyezett rengeteg tőkék ez évben aligha hozzák meg a remélt hasznot, sőt teljes biztonsággal feltételezhető, hogy ezen vállalatok csak nagy erőmegfeszítés útján tudják termékeiket értékesíteni. Más években a belföldi üzlet pangása esetén nyitva állanak előttünk a külföldi piaczok, ez évben azonban e téren is nagy nehézségekkel kellett megküzdenie a magyar fatermelésnek, a mennyiben a balkán háború, részben pedig a romániai határzár nagy nehézségeket gördített fatermékeinknek a külföldi piaczokon való elhelyezése elé. Alig egy pár hete, hogy a kivitel újból megindult; kétségtelen, hogy balkán szomszédaink a közel jövőben a háború folyamán elpusztított épületek és létesítmények helyreállítása céljából tőlünk nagymennyiségű fát fognak vásárolni, azonban még belelik pár esztendő, míg az ottani lakosság a háború által ütött sebeket kiheveri. A nyugati államokba irányuló kivitel pang, mert ott is a kedvezőtlen gazdasági viszonyok hatása alatt a fafogyasztás jelentékenyen csökkent.

A keményfa-piacz szintén érzi a rossz pénzviszonyok súlyát; a kereslet minimális és az árú csakis árengedmények nyújtása esetén adható el; termelőink azonban biznak abban, hogy az értékesítési viszonyok belátható időn belül meg fognak javulni és ennek a körülménynek tulajdonítható, hogy a Szlavóniában és Magyarországon megtartott tölgyfa-árveréseken a becsárakat elég jelentékenyen túlfizették; csak néhány túlbecsült objektumra nem akadt vevő.

Általában az erdőbirtokosok meg lehetnek elégedve az árverések eredményével.

A talpfa-üzletben a M. Á. V. azon intézkedése, hogy talpfaszükségletének fedezése céljából a legolcsóbb ajánlatok elfogadásán kívül egyes ajánlattevőkkel alkutárgyalásokat folytatott, nagy nyomást gyakorolt, a mennyiben a M. Á. V. talpfaszükségletének jelentékeny részét három év tartamára oly olcsó árak mellett fedezte, melyek nemhogy hasznot nyujtanának, hanem még az önköltségeket sem fedezik. Az átlagos talpfaárak a következők:

Tölgygőliáttalpfá	— — —	K 5·58,
Normáttalpfá	— — —	« 4·58,
Viczinális 14 cm.	— — —	« 3·39,
Viczinális 16 cm.	— — —	« 3·72.

A bükkfalpfák árai:

Gőliáttalpfá	— — —	K 3·42—3·79,
Normáttalpfá	— — —	« 3·13—3·40,
Viczinális 14 cm.	— — —	« 2·37—2·73,
Viczinális 16 cm.	— — —	« 2·55—2·93.

A keményfapiaczon uralkodó üzletelenség arra készítette a termelőket, hogy a talpfa készítését forszirozzák, azonban a M. Á. V.-nak ezen intézkedése teljesen megbénítja a belföldi talpfa-üzletet. Szerencsére a külföldi vasútigazgatóságok szükségletüket részben magyar áruban fedezik és így ezen cikkbeni termelésünk a külföldön elég jó árak mellett értékesíthető. A bükkfa-üzletben a rossz pénzviszonyok hatása csak kisebb mértékben érezhető, a mennyiben eddig nem tapasztalt mértékben állandóan növekszik. Tüzfában jóformán csak az utóbbi napokban indult meg az üzlet, a mennyiben az ősz elején uralkodott enyhe időjárás ezen üzletágnak nem kedvezett.

Meg kell még emlékeznünk a fakereskedők kartell-törekvéseiről, melyek az egész szakmát lázban tartják és a melyeket az erdészeti körök is a legnagyobb figyelemmel kísérik. Arról van tudniillik szó, hogy a kartellek eddigi laza formáját olyképen megváltoztassák, hogy egy központi eladási iroda létesítésével az egész fapiacot uralhassák. A fakereskedelem ezen tervezge-

tésekkel szemben állást foglal, mert érdekeit veszélyeztetve látja és attól tart, hogy az eladási iroda a kereskedelmet újabb terhekkel fogja sújtani. A fogyasztók körében a kartell eladási irodája nagy visszatetszést szült, mert attól kell tartani, hogy a kartell az árakat teljesen önkényesen fogja megállapítani, de még a termelők körében is ellenzői vannak a központi eladási irodának, úgy hogy annak a végleges megalakulása csak az összes termelők csatlakozása esetén mehet végbe.

Az erdőbirtokosokat az új alakulás nem érinti, a mennyiben az csakis az eladásra szorítkozik. A bevásárlást illetőleg minden cégnek szabad keze van.

Fodor Lipót.

Bulgária erdőgazdasága.

Weisse W.-nek az Österreichische Forst- und Jagd-Zeitungban megjelent tanulmánya szerint Bulgária összes erdőterülete (természetesen, a balkán háború előtti állapotot véve) egészben 3.041,324·4 ha, a mely birtokcimek szerint a következőképp oszlik meg:

Állami erdők	— — — — —	902,816·6 ha
Községi	« — — — — —	1,505,242·2 «
Magán	« — — — — —	519,636·9 «
Intézmények erdei	— — — — —	53,628·9 «

Az állami erdők főként a Stara Slanina, a Rhodope és a Rila hegyvidék kerületeiben terülnek el és 438 különböző minőségű erdőre tagozódnak.

A községi erdők és pedig számszerint 2966 erdő zöme Bulgária déli és nyugati részében található, míg

TÁRCZA.

A paradicsommadár.

Irta: Bársony István.

Vasárnap délután volt s Pető, a nagysomlói erdész-segéd, egy kis fensikről nézett szét a Vértesaljára, a mely előtte terült.

Ma ő volt a soros a személyzet közül s a vasár-napi igát neki kellett húznia. Fialat volt, győzte. Vidáman gyönyörködött a bujasodó vetésben, a melyet gyöngerebbenésekkel hullámoztatott a szél. A hány lendülés, annyi színváltozása volt a zöldnek. Lent, az aljban, sárga virágos foltokkal tarkállott a rét, a melyet patak metszett keresztül. A patak kanyargó útját elárulták a partján ácsorgó fűzfák. A másik oldalon kezdődött az erdő, az is a vetésen túl. Ott a lomberdőséget fekete fenyves szegte körül. A hol a fenyves végződött, ott mintha hó lepte volna a bokrokat, vastagon. A javában virágzó kékénybokrok fehérlettek így.

Pető lassan tartott az erdő felé, a mely fölött a dombtetőről messzire elláthatott a Vértes ködbevesző nyulványaira. A hegyoldalokban egy pár régi várrom szürkéllett; azokon túl már csak a képzelete szállhatott.

Mindezt eleget látta; de azért újra meg újra végig-

röpítette a tekintetét a ragyogó tájképen, a mely most napsugárban fürdött. Olyan meleg volt, hogy a kabátja lekiváncozott róla. Nekigombolkozott s hűséges puskáját hanyagul taszította hátrább a vállán, hogy az se akadályozza a szellőzésben. Nem volt sürgős a dolga, tehát lassan lépdelt. Élvezte az égről szakadó szikrazáport, a melytől a mögötte csillámló tó vize szinte meggyult.

E közben csupa szokásból is folytonosan figyelt, nézelődött. Hisz' soha sem tudhatja az ilyen ember, mivel lepi meg a bolond véletlen, a mire nem is gondol. Éppen a gyöngén sarjadzó tölgyesen siklott át a szeme, a mikor a még teljesen csupas és átlátszó akáczerdő táján mozgolódást vett észre.

Ott nem csak a pillangók elevenkedtek, mint itt, a vetés táján. Ott mintha nagy fekete hollók kergettek volna egy paradicsommadarat, a mely a veszedelem elől a sűrűség oltalmába igyekezett.

Pető hümmögött és előkapta kis messzelátóját, a mely elért a félkezében. Hajnalban s alkonyat után ezzel szokott szemlét tartani az erdőből kiváltó szarvasokon. Alig hogy belenézett, halkan káromkodott. — Gondoltam, — mondta és boszusan folytatta magában: — máris észrevettek s most előlem szöknek; hunczutabb a szemük a sólyoménál.

Eldugta a kis messzelátót s gyors elhatározással lassan haladt tovább, mintha semmi sem történt volna.

az apró területű magánerdők sík vidékeken szétszórva fordulnak elő.

Bulgária erdei az összterületnek 30%-át foglalják el, Dél-Bulgária területéből azonban 60–65% esik az erdőre.

Az ország egy-egy lakosára körülbelül egy ha. jut, a mi igen kedvező arányrész volna; tekintetbe veendő azonban a lakosság gyér volta. A lombos fák túlsúlyban vannak a tűlevelűekkel szemben; a következő fafajok a leginkább előfordulók: 500 m. tengerszin feletti magasságig a tölgy és a bükk az uralkodó fánem, de előfordul azonkívül a kőris, nyár, platán, éger és a fűz; a tűlevelűek közül a jegenye-, erdei- és lúczfenyő, valamint a balkáni fenyő (*Pinus pauce*).

Négy tenyészetit övet különböztethetünk meg:

1. A meleg öv 400 és azon aluli méter tengerszinfelenti magasságban a valamikor nagy erdőségeket alkotó, jelenleg azonban már mezőgazdaságilag művelt területeket foglalja magában; vegetációja a keleteurópaival azonos.

2. A mérsékelt öv az európai fogalma alá tartozótól alig eltérő flórával és tekintélyes fákkal.

3. Az 1300 m. tengerszinfelenti magasságig emelkedő öv, a hol a bükk a fenyőkkel együtt az uralkodó; a hozzáférhetőség és a kiszállítás nehézségei folytán kihasználás alá eddig alig vont területek, a hol helyenként tiszta vagy pedig kőris és platánnal elegyes bükkösök találhatók; a Rila és Rhodope déli hegyláncolataiban erdei fenyők, egyes magasabb helyeken a *Picea excelsa*.

4. Az 1300–2000 m. tengerszinfelenti magasságban elterülő öv bükk és vele elegyesen jegenyefenyő, az alsóbb régiókban lúczfenyő és azzal együtt egyes példányokban vagy csoportosan a *Pinus pauce*.

Az erdők tengerszinfelenti magasságban való megoszlását a következő táblázat tünteti ki:

	400 m.-ig	400–1000 m.	1000–2000 m.
		k ö z ö t t h e k t á r	
Állami erdők	296,546-90	347,546-07	258,525-00
Községi "	791,365-00	466,648-07	307,228-05
Magán "	314,307-45	179,381-15	79,576-03
	1.402,219-35	993,575-29	645,331-08

A fák törzsének magassága szempontjából a következő osztályozást eszközölhetjük:

1.660,465-8 ha-on fák az Európában található átlagos magasságú törzsekkel.

1.980,662 ha-on kisebb magasságú törzsekkel, a melyeknek $\frac{1}{4}$ része tűlevelű.

A jóminőségű átlagsűrűségű 100 éves kemény lombfaerdő átlagos évi fatömeggyarapodása 3-05 m.³ ha-onként, a 20 évesé közepes talajon 2-45 m.³, a 100 éves puhafa (fenyő) erdőé 5-69 m.³, a 20 évesé közepes talajon 4-15 m.³.

Bulgária erdei 600 millió frankkal vannak értékelve. Kivitelben mindennemű kemény- és lágýfa úgy nyers, mint megmunkált állapotban szerepel. Az 1898–1902-iki ötévi időszak alatt kivitetett évenként átlag mintegy 30.206,648 kg. szerszám- és épületfa 1.205,146 fr. értékben, behozatott 36.773,886 kg. 1.917,000 fr. értékben. A behozatal csökkenő (1898-ban 3.542,078 fr., 1902-ben

Tudta, hogy azok most figyelik, lesik, tehát túl kell járnia az észükön. Egyelőre csak hadd nyugodjanak meg hát és hadd higyjék, hogy velük senki sem törődik.

Egy csapat cigány volt az erdőben, abból a kőborló fajtából, a melyikkel hol itt találkozik az ember, hol ott. A falvak lakossága tehetetlenül tűri a vendégszerplésüket s alig várja, hogy arrább álljanak. Az ilyen igazi hazátlanoktól minden kitélik, s kivált ennek a «bandának» olyan vajdája volt, hogy a ki látta, végigfutott rajta a hideg. Utálatos, ragyás, vörösés szakállú cigány; a felesége pedig lófogú borzas banya, a ki megver a szemével.

Pető találkozott velük néhányszor az utak mentén s előre megmondta nekik: — Halljátok-e, ha az erdőn találak benneteket, jaj a fejeteknek. Először is lovaitokat lövöm agyon, azután behajtalak mindnyájatokat a csendörökhöz; ott majd vár rátok valami. Előlem el nem futhattok; a puskám utolér; nézzetek csak oda.

Czélba vett messzehordó golyósával egy kőbor kutját, a mely vagy kétszáz lépésnyire csatangolt tőlük a mezőn. A lövésre a kuvasz úgy esett össze, mintha mennykő érte volna.

— Jáj, devla! — ordított a vajda és ijedten ugrott hátra. A többi is vinnyogott, szűkölt, csodálkozott. De a mikor Pető visszafordult hozzájuk, még sem velük törődött már.

Úgy találta, hogy megszapordtak egygyel, s az az egy nem riadozik, nem jajgat; csak kíváncsian bámul; mialatt fénylő szemében fekete tüzek égnek...

Egy cigányleány volt az, a kit a dörrenés csalt ki az egyik szekér ponyvája alól és most oit állott a többi közt, tarkán, mint a paradicsommadár. Piros kendőjét libegtette a szél s ez a libegés olyan volt, mint a szárnyverdesés, a miben nem tudni, hogy nyugtalan vagy van-e, vagy talán a repülés kezdete-e az.

Az erdészsegéd elnyelte a káromkodást, a mi még benne volt. Csak ennyit mondott: — Megmondtam, hallottátok! — S azzal némán nézte a piros kendős leányt, a míg az a vajda morgására vissza nem sompolygott a ponyva alá.

Akkor Pető is elment a dolgára.

Útközben ugyan vissza-visszanézett; sőt majd hogy vissza is nem fordult; de a kötelessége végre mégis győzött. Hisz' ha ezekkel másképpen áll szóba, nem bírhat velük többet. Akkor világesúfjává teszük előbb-utóbb.

Sokszor eszébe jutott az eset azután is. Néha megbánta, hogy olyan józan volt; máskor meg röstelte, hogy így tud töprengeni-tanakodni valamin, a mi még sem éri.

Pedig rájuk gondolni mégis kellett. Mert csakugyan nyomukra akadt az erdőségben, a honnan nem ok nélkül voltak kitélva.

1.267,238 frank), a kivitel ellenben emelkedő (1898-ban 1.016,639 frank, 1902-ben 1.563,591 fr.). Főleg megmunkált fenyőfa vitetik ki, jelzett időszak alatt a kivitel 75%-a ilyen, ennek 50%-a pedig jegenyefenyő volt. A faipar legujabban fejlődik, míg azelőtt csak a házi szükségletek fedezésére szorítókozó ipar volt.

Az állam úgy az állami, mint a községi erdőkben üzemtervszerű használatokat eszközöltet részben saját kezelésben, részben idegen személyek által, vagy pedig különleges feltételekkel nagyobb vállalatoknak engedi át azokat.

Az erdősítések az állam kezdeményezésére és felügyelete alatt természetes felújítás és erre vonatkozó terv alapján kedvező eredménnyel történnek.

Az erdők őrzését az állami erdőkben 500, a községi erdőkben 2135 erdőőr teljesíti, e szerint egy erdőőrre az állami erdőkben 1805,3 ha, a községi erdőkben pedig 734 ha jut. Daczára a tiltó intézkedéseknek, a parasztság legelő állatait oda hajtja be, a hová neki jól esik, a nélkül, hogy törődne a fiatal kultúrákkal.

Szerző ama véleményének ad végül kifejezést, hogy erélyes és céltudatos politika alkalmazásával el fog majd jönni a napja annak, a midőn az erdőknek Bulgária állambáztartásában jelentékeny szerepe leendő és a bennök rejlő tőke mindinkább jövedelmezővé válik.

(«Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet» közleményei.)

BCU Cluj / Central University Library

Az átkeresztezés törvénye az állatvilágban.

Dr. Zell zoológus nyomán.

Az év elején közöltem «Az Erdő»-ben egy közleményt, melyben kifejtettem az állatok világában létező *takarékosság törvényét*, és néhány érdekes esettel tettem elfogadhatóvá dr. Zell ezen figyelemreméltó tételét. Most egy másik ilyen tételről lesz szó.

Ha megfigyeljük valamely háziállat pl. kutya tetteit, észrevehetjük, hogy az egészen másként viselkedik a ház urával szemben, mint a család többi tagjaival és ismét másként, pl. a cseléddel szemben, a ki őt eteti vagy gondozza. De a kutya a család egyes tagjaival szemben is külön-külön «modort» tanusít. Zell azon megfigyelését, hogy a hím állat barátságosabb a család nőtagjaihoz, a nőstény állat pedig a család férfitagjaihoz: bizonyára többen osztják, kik ezen kérdést figyelmükre méltatták és megfigyeléseket tettek.

Hogy pl. a kofák (kiket sehol az egész világon nem úgy ismernek, mint kellemes, finom modorú, barátságos lényeket) szivesebben adják portékáikat férfiaknak, mint nőknek, az nem azért van, mert a férfiak rendszerint kevesebbet alkuszának, hanem egy öntudatlan titkos érzésből fakad, mely mintegy természeti törvény is és azon öntudatlan *vonzerőn* alapszik, hogy a *különféle nemű lények jobban vonzódnak egymáshoz*, mint a hasonló neműek. Ezt nevezi dr. Zell: az *átkeresztezés törvényének*. Dr. Jäger zoológus tanár «Az állati lélek fölfedezése» című kitűnő könyvében ugyanilyen témákat fejteget.

Rátalált a heverésükre; a repülő tanyájukra, a hol tüzet raktak. Ott legeltették a gebéiket és nem törődtek vele, hogy a csemete-erdőben mekkora kárt tesznek. Kivágták a legszebb sudar léczfákat szekérrúdnak. A fűzest megdézsmálták; kéveszámra hordták onnan a kosárnak, kasnak való finom, hajlós vesszőt.

Rászolgáltak, hogy az erdő gondozói keressék őket, a kártevő orvokat. Pető többször is úgy ment a nyomukon, mint a véreb a sebzett vadén; de ha kijutott az erdőből, megszűnt a hatalma. Akkor hiába lett volna az üldözés. Tettezés nélkül nincsen ezek ellen bizonyíték. Tehát ki kellett várni a kedvező alkalmat.

S az most éppen itt volt.

*

Az erdészsegéd ment az útján s a világért sem nézett volna *arra*. Pedig már tudta, hogy mit csinál, hogyan kerül eléjük.

Egy gyalogösvényen letért a fenyves irányába, elfelé a bujkáló cigányoktól. Hadd higgyék, hogy nincs baj; hadd lássák, hogyan tűnik el a túlombok alatt, a hol az út egyenesen az elhagyott kerülőkunyhóhoz vezet. Ott szoktak az erdő védelmezői néha pihenni, — s ezt bizonyosan tudták a cigányok.

A fenyvesben árnyék volt s a sötét ágak közt csak alig birt átvergődni egy-egy sugárkéve. Itt már inkább

hűvös volt, semmint meleg, de az erdészsegéd azért mégis izzadt. Hevítette valami belülről.

A fű nyirkos volt s a levegő tele templomszaggal.

A fenyves lélekezete karácsonyi illatokat hintett szét minden szellőmozdulással.

Madár nem volt itt. Csak egy örvösgalamb panaszkodott valahol, beljebb; de Pető ezt sem hallotta; más neszekre lesett.

Átsietett a fenyvesen s a lakatlan kunyhót oldalt hagyta.

Eljutott a világos erdőbe, a hol rigók csacsogtak és lepkék röpködtek. Mindenütt a sűrűség közt maradt, a melynek kacskaringós ösvényeit senki sem ismerte úgy, mint ő.

Nyitott szájjal, hallgatózva csúszott előre a bokrok között. Puskáját maga elé tolta, nehogy a galyákat érintse s azzal zajt okozzon.

Tapasztalásból tudta, merre illanhatnak el legkönnyebben a cigányok, a kik a nyílt erdőt kerülik.

Jó ideig haladt így, s a legkisebb gyanus neszre is megtorpant. Ilyenkor a léleketvételét visszatartva figyelt.

Egy ponton keresztút vitt az erdőben; jobbra-balra ágazott az út, elől pedig egy csomó fenyvesbe szaladt bele a Pető ösvénye. Ott, a sűrűség szélén, megállott, hogy kifújja magát.

Éppen jókor.

Hogy az öntudatlan titkos vonzerő a különböző nemű emberek között tényleg megvan, azt tudjuk és tapasztalhatjuk, de hogy ugyanilyen viszony áll fenn az állatok között is, azt fejtegeti dr. Zell, sőt tovább megy, midőn azt mondja, hogy titkos vonzerőt gyakorol pl. a nő — a him állatra, vagy viszont a férfi — a nőtény állatra, azaz az átkeresztelés törvénye ember és állat között is megvan.

Hogy valami van a dologban, azt magam is aláírom. Mióta dr. Zell iratait olvastam, figyelemmel kísérem pl. a czirkuszok, orfeumok mutatványait és sokszor látom azt, a mit Zell tételének bizonyítására említ, hogy t. i. nőtény oroszán nem igen szokott engedelmeskedni a nő állatszeliidítőnek, hanem csak férfinak, vagy viszont az állatszeliidítő parancsainak hamarabb veti alá magát a him oroszán, mint a nőtény. Ez így van más állatoknál is.

Zell említi északsarki utazók iratait, kik azt tapasztalták, hogy a jegesmedvék a nőket megkímélik, de a férfiakat megtámadják. Florenzben egy izben egy him oroszán elszabadult az utczán és a kis gyermekét megvédeni elérő anyát nem bántotta, azaz nagylelkűen elsetált mellette. A majmokról köztudomású, hogy a hímek a vadonban egyedül haladó nőket megtámadják, viszont a fogságban levő embermajmok, mint pl. a pávián nőténye csakis férfi ápolót tűr meg maga mellett és valóságos feltékenységgel vonzódik ahhoz. A hírneves francia szobrásznak, Frémietnek közismert azon szobra, mely egy nőt karjaiban elrabló gorillát ábrázol.

Hartmann zoológus írja az alábbi érdekes dolgot: Afrikában él egy Babuin majomfaj (a Pávián-családhoz tartozik), mely ott, hol a völgyek mélyén folyó patakokhoz a bennszülöttek gyermekei és lányai vizért lejárnak, elég kellemetlenséget okoz azáltal, hogy a kisebb leányokat az idősebb himmajmok megtámadják és veszélyeztetik. Ezért a vízholdó kisebb lányokat mindig lándzsával, nyíllal vagy kődobó parittyával felszerelt legények kísérik el.

Jäger tanár több esetet sorol föl, midőn a befogott him vadállat sokkal hamarabb szeliidült meg, ha nő gondozta, mint férfi kezelése alatt és megfordítva. Komárom megyében egy az erdő közepén lakó vadórról hallottam azt az esetet, hogy házában megszelidítve tartott őzbakot azért kellett kiirtania, mert egy izben egyedül odahaza maradt nejét megtámadta és veszélyeztette, sőt a védekező nőt agancsaival meg is sebesítette.

Ausztriában és Svájcban a hegyi lakóknál a bikát legtöbbször a nők gondozzák és több esetet hallottam, hogy a férfit megtámadó bika az őt gondozó nőnek bárány módjára engedelmeskedett.

Zell azt mondja, hogy olyan állatoknál, melyeknek jó szemeik vannak, azaz melyeknél a látás is jól ki van fejlődve, ú. m. tigris, oroszán, egyáltalán a macskacsaládhoz tartozó vadak, továbbá majmok, madaraknál, még a szeliidítő női szépsége is határoz. A marokkói szultánnak volt egy szelid oroszán, a mely különösen kedves volt fiatal és szép alakú és arcú nőkkel szemben, míg vénasszonyokra morgott és fogait vicserítette. Egy másik esetben Zell egy tigrisről mondja el

Csak olyan gyakorlott fül hallhatta azt, a milyen a Pető volt. Az óvatos lépések becsületére váltak volna akármelyik vadállatnak. Csak ritkán recsent meg alattok néha egy száraz ág.

Pető addig várt, a míg a cigányokat a bokrok fedezete mögül, az apró nyílásokon át, meg nem pillantotta. Úgy jöttek, mint az egymás nyomába lépkedő szarvasfalka. Elöl a vörös vajda, mögötte a lapátfogó banya, azután a többi, egymásután, *hanjtalamul*.

Az erdészsegéd kettőt szökött előre s a puskáját lövésre készen tartva, kiugrott az útra.

Ha a szarvassorda elé hiuz toppan, nem támadhat nagyobb kavarodás.

A vörös vajda cigányul rikoltott valamit; a vállán lévő frissen vágott szekérrudat eldobta és beugrott oldalait a bozótosba.

A nyüzsgés-riadozás alig tartott egy lélekzetvételig s már sehol sem voltak a cigányok. Elpárologtak, mint a kámfor.

Pető nem törődött velük; ő csak egyet keresett közülök s az az egy — éppen most lépett elő a fenyves alól, utolsónak.

Ott állott, ijedtség nélkül; a vállán piros kendőjével, a mely lágyan, félénken libbent, ha a szellő érintette. Csak annyi volt az, mint a mikor a fáradt madár leszállás után egy kicsit még elrendezi a szárnyát.

Az az *egy* maradt itt; a babonásnézésű, a kinek a tekintetében azok a fekete tüzek lobogtak. A paradicsommadár.

Pető a vállára dobta a puskáját, s megindult lassan a leány felé. Az nem futott előle; meg sem próbálta, hogy meneküljön. Most, hogy így csupán csak ketten voltak, lehetett vele beszélgetni. Most nem tudhattak arról a többiek, a kik gondolhatták, hogy a leánynak is volt esze s nem fogatta meg magát, hisz' a fajtájokbeli.

A leány mosolygott. Olyan volt a foga, mint a fiatal farkasé. A mikor megszólalt, feketerigó csacsogott a tor-kából.

— Én nálam semmi sincsen, — dicsekedett.

És mutatta üres két kezét, a mely kicsiny volt és puha, akár a legdologtalanabb herczegkisasszonyé. A mikor ott forgatta a karját Pető előtt, az csak a levegőben játszó sötét gömbölyüéseket falta a szemével.

A szegény fiú azt sem tudta, mit mondjon, mit feleljen. Vadul gondolta el, hogy ha a többi elugrott is, ezt az egyet el nem ereszti, inkább agyonlövi — és ráadásul aztán maga-magát is elemészti.

A verőfényben is meg-megrázkódva mormolta:

— Te pedig velem jösz...

A leány intett, hogy: jó, megyek. És szó nélkül indult el az úton. A közben is mosolygott és minthogy

azt, hogy oly nagy vonzódással viseltetett szép és fiatal ápolónője iránt, hogy ordított, ha huzamosabb ideig nem látta, sőt nem is evett. Zell ezen tételének igazolására több példát hoz föl és hírneves állatszeliidítőnőket névleg is felsorol, kik csodálatos mutatóványokat produkáltak megszelídített him oroszlánaikkal; a hírneves Miss Heliot egész csoport oroszlánnaal mutatta be dresszurművészetét, melyek intésének pontosan engedelmessé váltak, csupán egy volt engedetlen a csoportban — és az is him volt.

Ezen a tételen alapszik azután a vad yagy rakoncátlan állatok megfékezése, betanítása, más szóval: dresszirozása is.

Egy ismerősömmek pusztai lakását vad, harapós komondorok őrizték úgy, hogy az egész vidéken rémhíre volt az udvarának, melybe idegen ember be nem tehetett a lábát az őt megrohánó vad, harapós kutyáktól. Egy ízben az úr künn ült a verandán a kastély előtt és látta, hogy az országúton oláhczigány-karaván vonul végig, néhány kocsit megáll és a rongyos népből néhány férfi és asszony, gyerek, leány száll le és gyalog tart lefelé a majorudvarba, hogy kéregessen. Az udvarban szerteszét heverő nagy komondorok dühös ugatással rohannak a czigányseregnek, mit látva a földbirtokos, ijedten hívja vissza az ebeket, nehogy szerencsétlenség legyen és a népet megmarezangolják. A földbirtokos egyszerre csak némán bámul meglepetésében, midőn azt látja, hogy a dühös, harapós állatok egyszerre csak elhallgatnak és megjuhászodva vonulnak vissza, a czigánysereg háborítlanul vonul beljebb. Hogy a czigányok mit csináltak a dühös ebeknek, azt nem tudta megfejtetni, viszont a czigányok sem árulták el.

Másoknak a dolgot elbeszélve, hasonló esetet másutt is tapasztaltak. A czigányok állítólag nyálat freccsen-tettek kezükkel a kutyák orrára, a férfiak a nőstényeknek, a nők a kanoknak. Biztosat nem tudni, de a dolog valóban meglepő.

Zell hasonló esetet említ. Szerinte betörők és rablók úgy védekeznek egy dühös, harapós kan kutya által őrzött hely veszélytelen behatolása alkalmával, hogy ruháikat, sőt kezeiket is bekenik egy koslató szukakutya váladékával és — semmi bántódásuk nem esik. Zell szerint ezen dolognak olyan biztos hatása van és ezen illat oly hatásos, hogy még a herélt kutyák sem «tudnak ellentállni» és elfeledik házörző szerepüket — a bennük bizakodó gazdájuk nagy csalódására!

Olyan betörők, kik vidéken «dolgoznak» és a külföldi gazdag villatulajdonosok által harapós kutyákkal őrzött területekre akarnak éjjel bejutni, előleges tanulmányok után «biztosra» mennek a kutyák ellen. A házörző kutyák megmérgezését már előleges óvintézkedéssel el tudják kerülni a tulajdonosok, szájkosárral, a kutya dresszirozásával, (hogy idegentől nem fogad el soha semmit), de az említett «szer» ellen már nincs mentesség. Öreg kutyáknál még lehet, hogy ez a «szer» nem izgat és nem hat: de az ilyen állat már rosszul lát, rosszul hall és alig van szimatja, tehát nem való házörzésre. Több eset volt, hogy a betörők magát a koslató szukát hozták magukkal — szél irányában, — hogy a házikutyát megzavarják és a házörzéstől elvonják addig, míg ők dolgaikat elvégzik. Zell megfigyelte, hogy vándorczigányok, komédiás truppok, stb., a legtöbbször szukakutyát visznek magukkal vándorútjaikon és ezt arra magyarázza, hogy a nősténykutya ragaszkodóbb,

minduntalan a Pető szeme közé nézett, tehát lassan haladt.

A piros kendő meg-meglibbent s olyankor úgy tetszett Petőnek, mintha a leány feléje nyulkálna. A hideg lelte attól.

— A csendőrökhöz megyünk? — kérdezte a leány kis vártatva és csak mosolygott, bátran.

A leány megremezt.

— Istennyilát, — mormogta, — iszen semmit sem csináltál.

A leány kaczagott. Úgy kaczagott, mint a gerlicze, a melyik a párjának tetszeleg. Ilyen asszonyi kaczagást Pető még nem hallott. Mialatt hallgatta, zavarosan gondolt a csendőrökre; meg sok más egyébre, maga sem tudta, mire.

Azon törte a fejét, hogy is kezdje s a közben már egészen közel jutottak az elhagyott kunyhóhoz.

A leány ekkor hirtelen megállott, mint a gyanakvó. Ujját a szájára tette s a szeme éles nézéssel meredt a kunyhó felé. Megérintette az erdészsegéd karját.

— Valaki van bent, — mondta suttogó, lágy lélekzetvétellel.

Pető megdöbbsent. Röstellte, hogy az érzékei most nem a rendesek; de hisz félóra óta zakatol, zúg a füle,

lúktet a halántéka. Ennek a szépséges vadállatnak bizonyosan jobb most a hallása, mint az övé.

Eppen a sűrűség szélén voltak.

Némán intett a leánynak, hogy ne moccsanjon, várjon. Ő maga előre lopózott néhány lépést, hogy megtudja, mi az ott: ember-e, állat-e, vagy talán csak érzéki csalódás volt?

Elszántan kukueskált be s megkönnyebbülten mondta: *semmi!*

Nyomban vissza is fordult.

Ismételni akarta: semmi, de csak kövémeredten állott és nem jött a szájára hang.

A leány, mintha a föld nyelte volna el, eltűnt. Az álom sem tűnhet el gyorsabban, titkosabban.

Egy bokor se rezdült, egy száraz ág se reccsent; még annyi nesz sem árulta el, hogy melyik irányban szökött, a mennyit a harasztton moszatoló egér okozhatna.

Sem a piros kendőnek nem volt nyoma a levegőben; sem a kis mezítelen lábának a gyepen...

Pető csak állott és bámult maga elé, mint a ki álomban paradicsommadarat látott és ébredéskor nem tudja, vajjon megfogta-e.

figyelmesebb, mint a him, odahaza marad, nem kóborol a párzás időszakában; tehát őrzésre jobb, viszont alkalmas az előbb említett tolvajlási műveletekre is, a másik kutya megközelítésére.

Igen érdekes dolog az, a mit *dr. Jäger* tanár ír le. 18...-ban P... re jött a hírneves amerikai lószelidítő Rarey, hogy bemutassa produkcióját, mely abból állt, hogy akár czirkuszban, akár privát istállóudvarban a legvadabb lovat is megszelidíti. Rarey szerint a ló érzékei között a leggyengébb a látás, azután jön az izlés, a száj, jobban van kifejlődve a hallás, de legjobban a szaglás, az orr. Rarey tehát ezen érzékre alapítja tudományát. A czirkuszban, hol az író maga is végignézte a dolgot, eldobott Rarey egy zsebkendőt és beeresztette szabadon a vad lovat. A vad állat örülten futkosott az üres köröndön, rugott és harapott maga körül. Egyszerre megállt és észrevette a földön heverő fehér zsebkendőt, megállt és figyelve nézte azt, majd ismét körülfutott, ismét megállt, aggódva nézte a kendőt, majd nyakát kinyújtva közeledett feléje és előbb messziről, később folyton közelebről szaglászta azt, majd megkaparta, ismét szaglászta és erre megnyugodva lassan tovább ment. Ekkor belépett Rarey, szólította a lovat, föltartott jobb karral ment bátran a ló felé, mire kezével bekente a ló orrlyukát. Erre a ló jámboran követte az embert, orrát szaglászva magasan tartva, körül a czirkuszban, míg engedte, hogy az ember őt megfogja, sőt meg is lovagolja. Rarey ostort nem használt soha, sőt szerinte, minél vadabb egy állat, annál kevésbé szabad őt megverni.

Rarey csak nagy sokára árulta el titkát. Nagy faggatásra mondta el azt egy alkalommal: «Well, a kezemet előbb a nadrágom zsebében tartottam, mielőtt a ló orrát a szaggal bekentem. A zsebkendőt pedig szintén ott tartottam, de előbb testem azon részét megtöröltem vele.»

Jäger tanár szerint a barna- és rézbőrűek is így szelidítik magukhoz az állatokat, sőt vadászok úgy tudnak idegen helyről vett vadászkutyát magukhoz szoktatni, ha nyált dobnak a kutya szájába, nyállal kenik be orrát, vagy szennyruhájukon hagyják aludni, vagy izzadsággal bekent kenyérdarabot adnak neki enni.

Az állatoknál a szimat hatása nemcsak testileg, de «lelki»-leg is átalakító az ideg és ösztönműködésre és az állat tetteit is befolyásolja. *dr.*

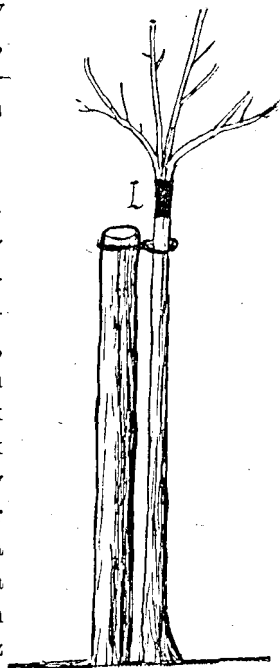
Gazdasági tanácsadó.

A fát istápoló karó gyakorlati alkalmazása. Szabálynak veszik azt, hogy a védekre szoruló fiatal fák támogató karója éppen a korona kezdetéig érjen, mert ha felső vége benn van magában a koronában, széljáráskor megkoptatja a fa kéréget ott, a hol az ágakkal érintkezik, ha pedig nincs elég közel a kötés a korona kiindulásához, vagyis túlrövid a karó, úgy a szél a fa koronáját könnyebben letörheti. Már most tekintettel arra, hogy káros rovarok ellen enyves gyűrűkkel szok-

tunk védekezni, nem elegendő ily gyűrűt csak az élő fára alkalmazni, hanem indokolt a karót is felszerelni azzal. Ez kettős költség, kettős fáradtság.

Ajánlatos hát, mint egy külföldi kertész egy német lapban közli, pontosan úgy alkalmazni a karót, a hogy az itt levő ábra feltünteti. Mint látjuk, a támogatásra szoruló csemetének nem érintkezik sem a törzse, sem a koronája a karóval, hanem a karó felső vége, a fa koronájának töve alatt 20 cm.-nyire helyeződik s a fölött (az L jegynél) van egy rovarfogó-gyűrű felkötve. Tehát akár a karó közvetítésével, akár magán a fa törzsén akar a rovar felmászni a fa koronájára, azt csak az enyves fogón keresztül teheti, a mit azonban az rendszerint hatásosan megakadályoz.

Ha ezt a védekezési módot nálunk még valaki nem ismeri, jó lesz kipróbálni, mert a Lenhardt nevű közlő sikerrel használnak jelzi azt. *M. K.*

Behordás közben megázott takarmány tápértékéről. Az időjárásnak a takarmány minőségére gyakorolt befolyását felderítendő, érdekes kísérletet végzett a fontainesi mezőgazdasági iskola. Az 1909. és 1910. években megfigyelték a tehénállomány által termelt tej mennyiségét, az ujonnan született borjúk súlyát és azok testsúlyszaporodását, miközben a 8 kísérleti tehén mind a 2 esztendőben egészen egyformán takarmányoztatott. A tapasztalt különbségek legnagyobb része tehát a takarmány minőségére volt visszavezethető. A kísérleti adatok a következők voltak:

	1909-ben	1910-ben
az átlagos tejhozam	1787 l.	1250 l.
az újszülött borjúk átl. súlya	44.5 kg.	40.0 kg.
átl. súlyuk az elválasztásig	97.5 «	88.0 «
napi gyarapodás	1.18 «	0.90 «

Látszik tehát, hogy az 1910. évi esős nyár folyamán termelt takarmány hatására az eredmények sokkal rosszabbak voltak az előbbi év eredményeinél.

Annak bizonyítására, hogy a takarmány minőségének csökkentését főleg kilugozás okozta, a következő kísérleteket végezték. Minden kísérleti takarmány egyharmadát a napon megszáritották, másik harmadát 12 napon át naponként kétszer megöntözték és azután megszáritották, harmadik harmadát pedig — hogy vízáradás által előidéztet viszonyokat közelítsenek meg — egy dézsában 5 napig öntözték és azután száritották. Az így nyert próbatakmányokat megelemezve kitünt, hogy a kilugozás által okozott veszteségek valóban igen nagyok. Az eső által többször vert takarmánynál 25 és 40% közt váltakoznak, az előöntött takarmánynál pedig az 50%-ot is meghaladják. A kísérletekben a vöröshere valamivel kevesebbet szenvedett, mint a luczerna és a

széna. E körülményekkel számolva többszörösen megázott takarmányok etetésekor azok rosszabb minőségét mindig némi abraktakarmánnyal kell pótolnunk.

(Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet közleményei.)

Az olaj eltartása. Mostanában, hogy az élelmi cikkekkel együtt az olajnak is felment az ára, a házi-
lag gyártott olaj is értékes.

Vannak vidékek, a hol a napraforgó-olajat nagy mennyiségben sajtolták, de van oly vidék is, a hol a tökmag olajat készítik nagyobb mennyiségben. Az utóbbi jóval felülmulja amazt, mert íze kellemesebb, a mellett sűrűbb, vagyis zsírosabb tartalmú. Tehát ott, a hol aránylag elég jutányosan lehet a nyers olajat beszerezni, a gazdasszony nagy megtakarítást tesz azzal, ha a nyers olajat egy egész évi időre beszerzi és azt átfőzve, lepalaczkozva száraz helyre elraktározza.

Az olajfőzésnél nagy gondot fordítsunk a tisztaságra.

Tiszta legyen azon edény, a melyben az olajat főzzük, tiszták a palaczkok és az a parafa-dugó is, a mivel az üvegeket ledugaszoljuk; bármilyen új is a dugó, forró vízben főzzük azt ki 4—8 perczig.

Az olajat pedig lassan főzzük s egyenletes fővésre törekedjünk és jó öt órán át főzve, gyakran keverjük, hogy oda ne kozmásodjék. Tiszta, vagy még jobb, ha teljesen új fakanalat használunk.

Az így gondosan átfőtt és tisztán kezelt olaj éveken át eláll a nélkül, hogy dohos lenne, vagy pedig valami szagot vagy ízt kapna.

A palaczkot légmentesen kell elzárni, tehát az üveg száját le kell pecsételni vagy szurkozni és az üvegeket fektetve kell homokba tenni.

A töröknek van egy jó közmondása: «Nem az a gazdag, a kinek sok a pénze, hanem az, a ki a kevéssel is helyesen tud gazdálkodni.»

Az anyagi jólétnek a takarékoság az alapja s ott, a hol a háziasszony takarékos, idővel a vagyoni jólét is megjön.

Jaczkovics Miklósné.

A trágya kezelése száj- és körömfájás esetén. Most, hogy a száj- és körömfájás az országban ismét terjeszkedik, alkalomszerű megemlékezni arról, hogy az újabb tapasztalatok és kísérletek szerint a trágyában levő különböző veszedelmes ragály igen egyszerű módon ártalmatlanná tehető. Hecker s újabban Löffler kísérletei ugyanis kiderítették, hogy a betegség ragálya, mely 50°-u hőmérsékleten elpusztul, az egymásra halmozott trágyában is megsemmisül, mert ennek belsejében, 30—40 cm. mélységben, az erjedés folytán a hőmérséklet egészen 70°-ra emelkedik s több napon keresztül ezen a fokon marad. Ehhez képest fertőzött istállóból ajánlatos a kihordott trágyát egymásra halmozni s tetején mintegy 10 cm. magasan lótrágyával vagy még helyesebben földdel betakarni, azután pedig 5—6 napig magára hagyni. Ez idő elmúltával a trágya már nem terjeszti a ragályt, mert az benne elpusztult.

(Köztelek.)

Különfélék.

Anglia a madárpusztítás ellen. Londonban erős mozgalom indult meg, hogy törvényt alkossanak a madárpusztítás ellen. Az Egyesült-Államok példáját akarják követni, a hol tudvalevőleg megtiltották a madártollak behozatalát és eladását. A minap gyűlést tartottak emiatt, a mely nagyon viharos hangulatban folyt le. Hogy milyen borzalmas pusztítást visznek végbe a vadászok a madarak közt, mi sem bizonyítja jobban, mint azok a számok, a melyeket James Buckland sorolt föl beszédében. A hivatalos kereskedelmi statisztika szerint az utolsó évben 216,603 jégmadár, 20,175 kócsag, 17,711 paradicsommadár, 5794 papagály és 4112 kolibri tolla került forgalomba. A madárvédelmet nem csak azokra a madarakra akarják kiterjeszteni, a melyek a divatnak esnek áldozatul, hanem azokra is, a melyeket a kereskedelem más terén értékesítenek. A gyűlés elhatározta, hogy minden erővel küzdeni fognak az angol madárvédő törvény kivívásáért.

Nyugdíjbiztosítás. A nagyváradi l. sz. püspökség az 1900. évi XIV. t.-cz. 8. §-a alapján balesetre a következő erdészeti személyzetet biztosította az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál: Tóth Zsigmond erdőőrt, Tyáha György, Stefán József, Popa György, Ladár Toma, Monye Juon, Redák Márián, Cigány Stefán, Cigány Gliga, Csura Miklós, Szabó Péter és Gróza György püspök uradalmi erdőkerülőket.

A világ csapadékviszonyai. A meteorológiai tudomány egyik célja a világ csapadékviszonyainak tanulmányozása és megállapítása is, lévén a mezőgazdasági termelés szempontjából fölülte fontos tudni azt, hogy miféle körülmények befolyásolják a csapadékképződést. Az ebbeli megfigyelések arra mutatnak, hogy az esőt, a csapadékképződést az erdőterületek nagyon befolyásolják s a legtöbb eső rendszerint ott esik, a hol sok az erdő. A meteorológiai állomások megfigyelése és pontos följegyzése szerint például legtöbb a csapadék Délamerikában, a hol évenként átlag 1670 milliméterben állapították meg a lehullott eső vízmennyiségét. Afrikában 825, Északamerikában 730, Európában 730, Ázsia déli és középső részében 536, Ázsia többi részében 635, Ausztrália szárazulatán ellenben csak 520 milliméter az évi csapadékmennyiség. Arányosan oszlik meg tehát a csapadék a világrészekben található erdőterületek szerint s a míg Brazília őserdős vidékein majdnem egy és háromnegyed méter magasságú víz hullik le évente a földre, addig Ausztrália sivatár kopárain csak 520 milliméter áztatja a szomszéd földet.

Kiszámították ebből a statisztikusok azt is, hogy mennyi vízmennyiséggel gyarapodik az esőzésekből a tengerek vize. Így például az Atlanti-occeán, beleszámítva a Közép- és Balti-tengert is, évente 57 millió köbméter vízmennyiséget nyel el, holott a Csendes-occeán ugyan csak egy év alatt 20 millió, az Indiai-occeán 18 millió, a Jeges-tenger ellenben csak kilencz millió köbméter

vízmennyiséggel gazdagszik a lehullott csapadék révén. A havazások és esőzések együtt és összesen 122 millió köbméter csapadékot juttatnak a szárazföldekre és ebből viszont 25 millió köbméter fut le folyóvizek közvetítésével a tengerekbe.

A számok e tömkelege előtt bámulattal áll meg a laikus halandó. De nem így a tudósok és a statisztikusok, a kik e számtengerből sok mindent akarva megfejteni és kimagyarázni, folyton új és új problémákat vetnek föl és igyekeznek megoldani. Így sok tudóst és statisztikust a csapadékmérések arra ösztökéltek, hogy azt állapítsák meg, vajjon mennyi idő alatt telnék meg a tengerek feneketlen medre vízzel, ha az valaha kiszáradna, jobban mondva üresen állna. Nem állítjuk, hogy a statisztikusok nem előszeretettel dobálóznak a nagy számokkal, de mégis nem valószínűtlen az a számításuk, mikor azt állítják, hogy kerek 45 ezer esztendő lenne szükséges ahhoz, hogy az üres tengermedrek a beléjük ömlő folyók és lehulló hó és eső vizével a mostani magasságig megteljenek.

Időjelzés. A «Meteor» f. évi december hó 2-dik felére a következő időjelzést teszi közzé: Deczember hó 2-dik felének változási napjai 15-, 21-, 26-, 27-, 29-re esnek; a 15-iki hideg, szeles, a 21-diki csapadékos, a 26-diki enyhült, a 27-diki csapadékos és a 29-iki hideg jelleggel.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter Ő esászári és Ap. kir. Felségének legmagasabb engedélye alapján Ocsárd Károly m. kir. főerdőtanácsost sok éven át teljesített hű szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére — nyugalomba helyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az állami kezelésbe vett községi erdőknél a kopárjavítási munkálatok érdekében rendszerezített altiszti személyzet létszámába Buzás József székesfővárosi erdőőrt Torockóra, Páskuj Dániel járási erdőőrt pedig Ilosvára ideiglenes minőségű m. kir. erdőőrré kinevezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Zai Ádám m. kir. erdőmérnököt a tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületéből Újhatárról az orsovai m. kir. erdőhivatal kerületébe Berszászkára.

A m. kir. földművelésügyi miniszter Haderdány András m. r. erdőmérnököt ideiglenesen nyugalomba helyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámába kinevezte ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnökgyakornokká a következő díjtalan m. kir. erdőmérnökgyakornokokat: Koprić Andrást (Zágrábba), Bodor Sándort Beszterczére; továbbá a következő végzett erdészeti főiskolai hallgatókat: Apáti Lászlót (Tótsóvárra), Thomae Ernőt (Beszterczére), Tomcsala Ernőt (Brassóba); végül díjtalan erdőmérnökgyakornokká a következő végzett erdészeti akadémiai illetéges főiskolai hallgatókat: Miletic Zsarkót (Liptóújvárra), Oláh Gyulát (Maros-Vásárhelyre), Máthis Gyulát (Désre) és Bukovcsán Bélát (Beszterczebányára).

A m. kir. földművelésügyi miniszter a lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében Scholcz János m. kir. főerdőőrt véglegesen nyugalomba helyezte.

Kecskemét t. h. város Zsarnóczay Kálmán uradalmi erdőőrt Koháriszentlőrincz pusztára fővadászszá nevezte ki.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1913. évi november hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Földmív. min. hd. 125-85, és 114-10, Bakony József hd. 4-20, Csanádi kápt. urad. hd. 7-15, Kecskemét város hd. 23-46, Mezey Károly hd. 3-80, Lippai főerdőhiv. 31-75, Hidvéghy György hd. 2-80, Zilahi adóhiv. hd. 15-15, Kolozsi Ferenc hd. 16- , Gödöllői erdőhiv. hd. 30-75, Balogh Imre 5-46, Érszegi erdőgond. hd. 19-95, Orsovai erdőhiv. Ehd. 60-25, Selmeoz és Bélabányaváros hd. 18-95, Faragó Béla hd. 50-40.

1 koronát fizettek: Bihari E. József, Járos József, Kádár Péter, Maár János, Csiba Béla, Balán Péter, Kolozsi Ferenc, Matula Lajos.

2 koronát fizettek: Ujváry Jenő, Paulovszky Pál, Lonesarics Ferenc, Szappanos Gábor, Bambasz Béla, Csokona József, Prómay Béla, Félix György, Kovács Ferencz, Puntigán Sándor, Raikics József, Palkó Mózes, Gönczi Sándor, Nagy Ferencz, Zvonarits Tamás, Karek Lajos, Matkovics Vilmos, Bernát István, Simon Mihály, Kölesei Károly, Tisza István, Szafran Gyula, Tóth Ferencz, Papp Sándor, Farkas József, Burián Jenő, Andrussek Imre, Béky Albert.

4 koronát fizettek: Kiss Aladár, Jacsmenik Barna, Graurer Jenő, Deák Ferencz, Hidvéghy György, Molnár Lajos, Jellinek István, Benkő Rezső, Sáska János, Rátz Károly, Chrudiczky Péter, Bitter Rezső, Hartl József.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főleg reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

Tiszabogdány. A kincstári erdészeti altiszti személyzet által visclendő egyenruházatot az 1884. évi április hó 15-én kelt 42,306. számú földművelésügyi miniszteri szabályzat állapítja meg. E szabályzat szerint a zubbonyon a következő jelvények alkalmazandók:

1. főerdőőrknél, illetve fővadászoknál, gépkezelőknél és famestereknél fémlemezről készített fehér színű egy tölgylevél, a parolin 1 cm. széles ezüst paszomántszegelezéssel;

2. az I. oszt. erdőőrknél és faraktárőrknél hasonló tölgylevél három makkal;

3. a II. oszt. erdőőrknél és faraktárőrknél egy tölgylevél két makkal;

4. a III. oszt. erdőőrknél és faraktárőrknél egy tölgylevél egy makkal;

5. a IV. oszt. erdőőrknél és faraktárőrknél egy tölgylevél.

6. Az erdőlegények az egyenruhát minden jelvény nélkül viselhetik.

A szabályzat a segéderdőőrökről — miután abban az időben ilyenek még nem voltak — nem tesz említést.

Mintthogy azonban az erdőőrök között az osztályozás már megszűnt s jelenleg csak főerdőőr (I. oszt. altiszt) és erdőőr (II. oszt. altiszt) van, ennél fogva nem tudjuk megmondani, hogy az erdőőrök milyen jelvényt tartoznak viselni. E tekintetben legjobb volna ugyan a minisztérium döntését kikérni, de mivel értesülésünk szerint az erdészeti altiszti egyenruházatot a minisztérium közelebről úgyis reformálni kívánja, a kérdés önmagától meg fog oldódni.

H. A. A küldött 10 fillért a lap javára bevételtek.

T. S. 1. Az erdőéri szakvizsgát csak három évi erdészeti gyakorlati szolgálat után teheti le. Gyakorlati szolgálat nélkül a vizsga letételére nem kaphat engedélyt. — 2. A hat fillért a lap javára bevételtek.

N. S. A kincstári erdészeti altiszti személyzet és családtagjainak ingyenes gyógykezelésére vonatkozó s lapunk ez évi 15. számában megjelent földművelésügyi miniszteri körrendelet csak olyan hivatalok kerületére vonatkozik, a hol kincstári erdészeti orvosi állás van rendszeresítve. Ott tehát, a hol kinevezett kincstári erdészeti orvos nincs, a kincstári erdészeti altisztek és családtagjaik nem részesülnek ingyenes orvosi gyógykezelésben s nem hiszszük, hogy ki lehetne eszközölni, hogy ilyen helyeken is a kincstár fizesse az erdészeti alkalmazottak gyógykezelési költségeit.

T. M. 1. Az útmesterei minősítésre vonatkozólag olvassa el lapunk előbbi számában a G. J.-nek szóló úzeretünket; abból látni fogja, hogy ön útmesterré kinevezhető. — 2. Ha állami útmesterré vagy kincstári erdőőrre kinevezik, úgy az 1912. évi LXV. t. cz. 17. §-a értelmében esendőrségi nyugdíját elveszti s csak az útmesterei, illetőleg erdőéri állása után járó nyugdíjat fogja annak idején megkapni, katonai (esendőrségi) szolgálata azonban a nyugdíjba be fog számíttatni. Hogy mint megyei útmester megtarthatja-e esendőrségi nyugdíját, azt valamelyik megyei számvevősnél tudakolja meg. — 3. Csak mint magánuradalmi vagy mint járási erdőőr tarthatja meg esendőrségi nyugdíját. — 4. Hogy melyik állás könnyebb és nyugodtabb, azt nem tudjuk megmondani.

Zs. K. 1. A czímszalag kijavítását — mint azt a «Szerkesztői úzenetek» rovat elején olvashatja — mi eszközöljük és nem a posta s újat csak akkor nyomtatunk, ha a jelenlegi készlet már elfogyott. — 2. Előfizetése f. é. szeptember hó végével már lejárván, sziveskedjék úgy a hátralékos előfizetési díjat, mint a jövő évinek is legalább egy részét mielőbb beküldeni.

S. I. 1. A hiányzó lapokat elküldtük s intézkedtünk, hogy a lapot ezentul pontosan kapja. — 2. Sorsjegyeit a november 15-iki húzáson nem húzták ki.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Kiszolgált esendőr, szakvizsgázott erdőőr, erős testalkatú, 29 éves, róm. kath. vallású, józanéletű, beszél magyarul, románul, tótul és keveset németül, az erdészeti és vadászati teendőkben, valamint a fő- és apróvadak tenyésztésében teljesen jártas, kitünő lövő, a kártevők üldözője, azonnali, vagy későbbi belépésre megfelelő állást keres. Címe a szerkesztősnél megtudható. (75.)

Erdészi esetleg fővadászi állást keres 31 éves, nő, középiskolát s szakiskolát végzett, jelenleg fővadász területen erdészi állásban levő egyén, ki az erdőkezelés, fő- és apróvad tenyésztésében jártas, vadászatok rendezését érti, jó cserkésző. Beszél magyarul és tótul. Címe a szerkesztősnél megtudható. (77.)

Cserémi óhajt a nagybányai m. kir. főerdőhivatal kerületében alkalmazott főerdőőr, a gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületében alkalmazott főerdőőrrel. Címe a szerkesztősnél megtudható. (78.)

HIRDETÉSEK

Tölgyfa gyártmány eladás. 4550/1913 sz. A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó pécskai m. kir. erdőgondnokság hádai vágásában mintegy 2911 akó tölgydonga, a csálai erdőgondnokság vereskereszt nevű rakodóján mintegy 7361 akó tölgydonga 43000 drb tölgykeréküllő és 1603 drb faragott tölgyoszlop 31 csoportra felosztva zárt írásbeli ajánlat útján fog eladatni. Az ajánlatok 1913. évi december hó 17-én déli 12 óráig nyújtandók be Lippán a m. kir. főerdőhivatalnál, a hol azok december hó 18-án délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az eladási feltételek, a faanyagok csoportosítása és kikiáltási árak kimutatása, ajánlati űrlap és boríték az alulírt m. kir. főerdőhivatalnál, valamint a pécskai, úgyszintén a csálai (Arad, Zrinyi utca 5. sz.) m. kir. erdőgondnokságnál díjmentesen-szerezhetők be.

Lippa, 1913. évi november hó.

M. kir. főerdőhivatal.

(6.)

Termelt fenyőhaszonfa eladás. 79809/1913. F. M. A lipótújvári m. kir. főerdőhivatal a kerületéhez tartozó maluzsinai és oszadai m. kir. erdőgondnokságokban az 1913. évben kitermelt és az 1914. év folyamán a kincstár által a rakodókra kiszállítandó, valamint a fenyőházai m. kir. erdőgondnokság kerületében az 1913—1915. években a kincstár által termelt illetve termelendő és az 1914—1915. években a rakodókra kiszállítandó lucz-, jegenye-, erdei- és vörösfenyő műfát Liptóújvárt 1913. évi december hó 18-án délelőtt tíz (10) órakor nyilvános írásbeli versenytárgyalás útján értékesítés alá fogja bocsátani.

A szabályszerűen kiállított ajánlatok legkésőbb 1913. évi december hó 17-én délután 5 óráig nyújtandók be a lipótújvári m. kir. főerdőhivatalnál.

A frészletek csoportosítására, valamint a kikiáltási árakra vonatkozó bővebb felvilágosítást a lipótújvári m. kir. főerdőhivatal ad, a hol az általános árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok is megtekinthetők és beszerezhetők.

Budapest, 1913. évi november hó.

Földművelésügyi Miniszter.

(7.)

Bükk és egyéb elszórtan előforduló lombfaemekből termelendő faanyagok eladása tővön és termelt állapotban. 9791/1913. sz. A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó bihardobrosdi m. kir. erdőgondnokság ugynevezett Reu völgyében összesen 9928 k. hold kiterjedésű 1914—1916. évi vágásterületen a vevő által termelendő bükk- és elszórtan található gyertyán- cser- és lágy lombfa állomány tővön s ezzel kapcsolatosan a m. kir. kincstár által az ezen területen kitermelendő tölgy-, juhar-, köris- és szil tűzifa, nemkülönben a terület szerinti eladásból kivont erdőrészekben kitermelendő

bükkhaszonfa és vegyes tűzifa az erdei rakhelyekre kihozott állapotban zárt írásbeli ajánlatok útján eladás alá bocsáttatik.

Az ajánlatok legkésőbb 1913. évi december hó 29-én déli 12 óráig nyújtandók be Kolozsvárt a m. kir. erdőigazgatóságnál és 1913. évi december hó 30-án délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság főnöki irodájában nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és részletes szerződési feltételek, kikiáltási árak kimutatása, ajánlati űrlap és boríték a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1913. évi november hóban.

(8.) *M. kir. Földművelésügyi Miniszter.*

Fenyőhaszonfa eladás termelt állapotban. 129770/1913. sz. A beszercebányai magyar kir. erdőigazgatóságnál folyó évi december hó 30-án délelőtt 10 órakor a karámi és dobrócsi erdőgondnokság kerületében az 1913. évtől kezdve három (3) éven át, a m. kir. kincstár részéről termelendő évenként mintegy 35,000—45,000 m³ legfőképen luczfenyő és jegenyefenyő épület- és műszerfának a zólyomjánosi kincstári gőzfűrésznek bérletével kapcsolatos eladása iránt, nyilvános írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1913. évi december hó 29-én déli 12 óráig nyújtandók be a beszercebányai erdőigazgatóságnál.

Árverési és szerződési feltételek a beszercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál megtekinthetők, a hol ajánlati űrlap és boríték is beszerezhető.

Budapest, 1913. évi november hó.

(9.) *M. kir. Földművelésügyi Miniszter.*

Pályázat erdőőri állásra. A lőcsei m. kir. állami erdőhivatal kerületét képező Szepes vármegyében az «Erdőőrzési Szervezet» szerint Szepesolaszi és Lőcse székhellyel szendszeresített két járási erdőőri állásra pályázatot hirdetek.

Évi fizetés 700 kor., mely 5—5 évi kifogástalan szolgálat után 100—100 koronával 1100 koronáig emelkedik.

Mellékletmények: évi 200 kor. lakáspénz, 100 kor. ruhaátalány és 10 kor. gazdasági munkáspénztári tag-ságdíj.

A kinevezett és alkalmazott járási erdőőr tagja lesz a jóváhagyott «Erdőőrzési Szervezet»-tel kapcsolatosan képezett vármegyei erdőőri nyugdíjintézetnek és az országos gazdasági munkáspénztárnak.

Az erdőőri állásokra a 24 évet betöltött, de 40 évnél nem idősebb pályázók felhivatnak, hogy magyar állampolgári minőségüket és családi állapotukat, feddhetlen előéletüket, a 24 éves életkor betöltését, az erdőőri szakvizsga letételét, valamint szellemi és testi épségüket, különösen jó látó-, halló- és beszélőkéességüket, esetleg eddigi szolgálatukat igazoló bizonyítvánnyal fészert, szabályszerűen bélyegzett és Szepesvármegye közigazgatási erdészeti bizottságához címzett, sajátkezűleg írt

folyamodványukat a lőcsei m. kir. állami erdőhivatalnál legkésőbb folyó évi december hó 31-ig nyujtsák be.

Azok a pályázók, a kik a magyar nyelvnek szóban és írásban való tudásán kívül a német és tót nyelv ismeretét is igazolják előnyben részesülnek.

A kinevezendő erdőőr állását 1914. évi márczius hó 1-ig elfoglalni köteles.

Lőcse, 1913. évi december hó 4-én.

(10.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

Pályázati hirdetmény. Alulírott keres egy havasi erdő kihasználásában jártas komoly, józan és értelmes erdőőrt. Járandósága havi 120 kor. fizetés, 20 kor. havasi pótlékkal, havasi lakással és szabad tüzelővel.

Kettő segédőrt 80, illetve 60 kor. törzsfizetés és 20—20 kor. havasi pótlékkal, havasi lakás és szabad tüzelővel.

Román nyelv ismerete szükséges.

Ezen állások csak két esetleg hat évre szervezetnek további szolgálat kizárva nincsen, de nem biztosítatik.

Erdőőri szakvizsga és szolgálati bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok alulírotthoz nyujtandók be.

Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat Erdészeti Hivatala Szászváros

(11.) *Fábry főmérnök.*

Fűrészhulladékból előállított fenyőcelluloze- és tűzifa eladása. 129917/1913. sz. A szomolnokai m. kir. erdőgondnokság nagymedencevölgyi fűrésztelepén előállított és előállítandó fűrészaruk hulladékaiból termelt, illetve termelendő mintegy 225 vasuti kocsirakomány kötegelt fenyő czellulozefa és körülbelül ugyanannyi kötegelt fenyő tűzifa két eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok 1913. évi december hó 29-én déli 12 óráig nyujtandók be Tótsóvárt a m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok december hó 30-án délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál megszerezhetők.

Budapest, 1913. évi november hóban.

(12.) *M. kir. földművelésügyi miniszter.*

Nyestfogó. Legegyszerűbb, mely a vadnak nem feltűnő, kisebb ledült fára pár perc alatt felszerelhető, 1 minta kicsinyben, nyestfogáshoz utasítás és 10 fogóhoz való felszerelési kellék 10 kor. Megrendelhető utánvétellel Kolozsi Ferencz hatósági erdőőrnél Gyergyóbékás, Csikmegye

(3.IV.2.)

Szöcsény-vései hitbizományi uradalomhoz tartozó, mintegy 2000 magy. hold erdőbirtok számára erdőőri szakiskolát végzett, fiatal, nős, vizsgázott erdőőr kerestetik, a ki az erdészeti teendők minden ágában jártas és a fanevelés, faültetés, fagondozás és erdősítés körül teljes gyakorlattal bír. Csakis a magyar nyelv birása kívántatik.

Iskolai és eddigi gyakorlatról szóló bizonyítványok *másolatával* felruházott pályázati kérvények a hitbizományi birtokok tulajdonosához Véssey Lajos Szőcsény u. p. Nemes-Vid, Somogy m. terjesztendők be. Bizonyítványok vissza nem küldetnek. (5.II.2.)

Nadragulyalevelet, hársfavirágot, tölgyemohát és tisztított taplót napi legmagasabb áron vesz Lévai Jenő gyógynövénykereskedő, Óbecse. (I.X.7.)

**Uri ruhának való
brünni posztót**

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél
Brünn, Schwedengasse 5. g,

a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek
szállítóinál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarít meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármily áron eladott árú új és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállítva lesz. Gazdag tartalmú mintacsomag megtekintésre díjtalanul és portómentesen szállítatik. (2.VII.6.)

Jegyzéke

azoknak az erdészeti szakmunkáknak, melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) az alábbi kedvezményes áron rendelhetők meg:

Bölezházi Belházy Emil: Az erdőrendezés tan. kézikönyve. Ára 6 K.

Fekete Lajos: A tölgy és tenyésztése. Ára 4 K.

- Erdőrendezés tan. Ára 9 K.
- Erdőértékszámítás tan. Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)
- Erdészeti nyereségszámítás tan. Ára 3 K.
- A szálaló erdők berendezése. Ára 90 f.

Fekete L. és Mágócsi Dietz S.: Erdészeti növénytan. (I. k. lefogyott.) II. k. ára 12 K.

Gaul Károly: Hazánk házi faipara. Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Gellért József: A bükk-tüziifa romlása s az ellene való védekezés. Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.

Horváth Sándor: Erdészeti zsebnaptár. Ára 2 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Kövesi Antal: Erdészeti géptan. Ára 4 K.

Márton Sándor: A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása. Ára 4 K 80 f.

Pécs Dezső: A külföldi fafajok megtelepítése. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Pohl János: Tangenstáblázatok. Ára 1 K.

Tagányi Károly: Magyar erdészeti oklevéltár. 3. kötet. Ára 20 K.

Tomsányi Gusztáv: Erdei facsemeték nevelése. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Tuzson János dr.: Rendszeres növénytan. I. általános rész és a virágtalan növények. Ára 8 K.

Vadas Jenő: Az akácfa monografiája. Ára 6 K.

Zemplén Géza dr.: Fából készített cukor és alkohol. Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Erdészeti Rendeletek Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.) évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11. (XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

A szerzőknél rendelhetők meg:

Fekete L. és Söltz Gyula: Erdőbecslés tan. Ára 6 K. (Kapható Fekete Lajos miniszteri tanácsosnál Selmeczbánya.)

Muzsnay Géza: Erdőrendezésünk fejlesztéséről. Ára 5 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnóca, Bars megye.)

Muzsnay Géza: Erdőrendezés tan. Ára 10 K. (Kapható szerzőnél, Zsarnóca, Bars megye.) Bérmentesítésre 55 f. küldendő.

Sobó Jenő: Erdészeti építész tan. I. R. (1. és 2. kötet) Közép- és hidépítész tan. Ára 11 K 20 f. II. R. Út, vasút- és hidépítész tan. Ára 12 K.

Tomasovszky Imre: Az erdőaltiszt védkerületi teendői. Ára 1 K 50 f. (Kapható szerzőnél, Budapest, V., Zoltán-u. 16.)

Vadas Jenő: Erdőművelés tan. Ára 7 K.

Vadas Jenő: A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője. Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

Bedő Albert dr.: A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leírása. 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földművelésügyi ministerium.)

Bedő Albert dr.: Az erdőőr vagy az erdészeti alapon alapuló kérdésekben és feleletekben. Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Bund Károly: Értekezések az erdőrendezés köréből. Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Cseti Ottó: Általános földmérés tan. Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: Az erdők berendezése. Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Népszerű erdészeti növénytan. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Maghás növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Erdészeti talajt tan. Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Kövesi Antal: Grafostatika és vasszerkezetek. Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)

Petricek Adolf: A magyar birodalom fontosabb fásnövényeinek mag- és terméshatározója. Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Stark Dezső: A vadász-vizsla. Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Patria» irodalmi vállalatnál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 25 szám.)

Szécsi Zsigmond: Az erdőhasználat tan. kézikönyve. Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Téglás Károly: Erdővédelem tan. Ára 5 K 40 f. (Kapható ugyanott.)

Tomasovszky Imre: Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeletek Tára». I—XXIV. évfolyamaihoz. Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: A bükkfa korhadása és konzerválása. Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódnál Budapest, Váci-u.)

Vadas Jenő: Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése. Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzsum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtablák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi ministeriumnál.)

Erdei rovatos naptár. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési tablák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezősége, Jolsva, Gömör-megye.)

DIANA FEGYVER ATELIER
Gothard Sándor
Herény, Szombathely mellett, Vas m.
Lerakat: Budapest, VI., Váci-körút 61. sz., a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek
120 korona ártól felfelé.
A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.
Saját szerkezet — saját minták!
Lerakat: Budapest, VI., Váci-körút 61. sz., a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.